

Kuglarze

IGNACY KRASICKI

BAJKI NOWE

Kuglarze

Dosyć się to często zdarza:
Bywa kuglarz nad kuglarza.
Jeden z nich, a jest niemało,
Żwawo i śmiało
Pokazywał, co może:
Zjadał łyżki i noże,
Z galek ciasta robił grosze,
Karty przemieniał w kokosze¹;
Co chciał, stawiał, i co chciał, zmykał²,
Usta klódkami zamykał,
Kuropatwy robił z chleba;
Zgoła był takim jak trzeba:
Bawił, dziwił od tygodnia.

Wszedł drugi i powiedział: «Ja się zowie zbrodnia».

Rzekł zatem do pierwszego: «Kolego i bracie!

Na rzemiośle się nie znacie!

A wy, co mnie widzicie,

Patrzcie, cuda ujźrzycie,

Oto zwierściadło,

Co wszystko zgadło».

Zbliżył się szpetny — ujźrzał postać miłą,

Przyszedł garbaty i garbu nie było;

Każdy z pociesznym³ odszedł zadatkiem:

Kto nie miał zębów — znalazł dostatkim,

Poczerniałe

Były białe;

Stara baba będąc młodą

Pocieszyła się urodą.

Wszyscy sprawcę uwielbiali,

Wszyscy razem zawołali:

«Oto zwierściadło,

Co wszystko zgadło».

Dał lichwiarzowi w rękę pełen kaszy garnek:

Skoro wziął, tyle groszy było, ile ziarenek:

Glina postać przybrała okutej szkatułki:

Otworzył stratny⁴, znalazł pozew i pigułki⁵,

Rzucił; porwał ją złodziej i brzęczała złotem,

Ale gdy odbił zamek z niezmiernym łoskotem,

Przestraszył go natychmiast widok niespodziany:

Czary, Pozory, Prawda

Lustro

¹kokosz (przestarz.) — kura, kwoka. [przypis edytorski]

²zmykać — tu: ścigać, ukrywać, usuwać. [przypis redakcyjny]

³pocieszny — tu: pocieszający. [przypis redakcyjny]

⁴stratny — utracjusz, marnotrawca. [przypis redakcyjny]

⁵pigułki — tu: z trucizną. [przypis redakcyjny]

Złoto znikło, znalazł się stryczek i kajdany.
Stawił butelek parę szampańskich;
«Oto — rzekł — ekstrakt⁶ obietnic pańskich».

Pan

Zrazu nic w nich nie było.
Coś się potem zjawilo.
A to coś jak się zaczęło burzyć,
Mieszać, przewracać, pienić i kurzyć,
Szelest zrobił się wielki,
Pękły obie butelki...
I znowu nic nie było.
Gdy to wszystkich dziwiło,
Jakieś dziwackie jął odprawiać szeptu,
Jak grad na stolik leciały recepty.
Wziął jedną zdrowy, czytał i słabo mu było:
Wziął chory, nic nie znalazł i to uleczyło.
Spazmatyczna⁷, co tam stała,
To na swojej wyczytała:

«Chcesz nie być chora,
Strzeż się doktora!»
Zmienił modne kornety w worek wypróżniony,
Zrobił pierścień z pszenicy, a kufel z karbony⁸.
Zadziwili się wszyscy, on rzekł: «To jest fraszka!»
Dał młodemu trzos złota, została się flaszka.
Postrzegł w ciżbie dworaka, dał mu pęcherz z złotem,
Kazał ścisnąć, natychmiast, niespodzianym zwrotem
Odmieniwszy postawę prostą⁹ i obrzydłą,
Wystrzelił jak z harmaty i wydał kadzidło.

Młodość, Pieniądz

Dworzanin

Wziął fascykuł¹⁰ od jurysty¹¹,
Dmuchał — został piasek czysty.
Z piasku owego zaraz bicz ukręcił,
Z bicza kałamarz, a gdy w nim coś zmęcił,
Ujrzeli w rękach swoich za taką robotą:
Ten, co miał sprawę — piasek, co w niej gadał¹² — złoto.
Sędziemu dwa pęcherze dał od zapozwanych,
Obydwa były pełne papierów pisanych.
Pękł, co był ubogiego, skoro go wymienił,
Bogacza w ważny weksel¹³ zaraz się przemienił.
A wszyscy zawołali z daleka i bliska:

Czary, Prawnik, Sąd,
Sędzia, Bogactwo, Bieda,
Pieniądz

«To mi to pęcherz, gdy kto na nim zyska!»
«Chcecie wiedzieć — rzekł dalej — jak przemysł rzecz mnoży?
Niech z was każdy w ten worek pieniądze położy».

Stosując się do rozkazu
Napełnili go do razu.
On się pokłonił, podskoczył, wykrzyknął,
Brzęknął pieniędzmi, rozśmiał się i zniknął.

⁶ekstrakt (z łac.) — wyciąg, streszczenie, tu: treść, istota. [przypis redakcyjny]

⁷spazmatyczny — tu: chory na spazmy; była to dolegliwość częsta czy wręcz „modna” w XVIII w., m. in. W. Bogusławski napisał komedię *Spazmy modne* (Lwów, 1797) [przypis redakcyjny]

⁸karbona — skarbona. [przypis redakcyjny]

⁹prosty — tu: prostacki, niewykwintny. [przypis redakcyjny]

¹⁰fascykuł — zwój papierów, dokumentów. [przypis redakcyjny]

¹¹jurysta — prawnik. [przypis edytorski]

¹²co w niej gadał — tu: obrońca sądowy. [przypis redakcyjny]

¹³ważny weksel — weksel wiele ważący, tj. na wielką sumę. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/kuglarze-bajki-nowe>

Tekst opracowany na podstawie: Ignacy Krasicki, Bajki, oprac. Zbigniew Goliński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Kraków, 1975

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Dariusz Galecki, Marta Niedziałkowska, Olga Sutkowska, Zbigniew Goliński.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.